



# ASOCIÁCIA STRÁŽCOV

## CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ SLOVENSKA

Vážený pán  
Ján Budaj  
minister  
Ministerstvo životného prostredia SR  
Námestie Ľudovíta Štúra 1  
812 35 Bratislava

Váš list číslo/zo dňa

Naše číslo  
ASCHÚS/12/2020

Vybavuje  
Hartánský/0903 298 175.

Spišská Nová Ves  
18. 9. 2020

Vážený pán minister,

Asociácia strážcov chránených území Slovenska (ASCHÚS) je občianske združenie, ktoré združuje členov profesionálnej stráže prírody, členov dobrovoľnej stráže prírody a pracovníkov ŠOP SR, ktorí majú oprávnenia člena stráže prírody.

Asociácia strážcov chránených území Slovenska je riadnym členom International Ranger Federation (IRF), ako aj členom European Ranger Federation (ERF).

Naším prvoradým cieľom je zlepšiť a zefektívniť ochranu nášho najväčšieho bohatstva – prírody – tak, aby toto bohatstvo ostalo zachované pre ďalšie generácie, ktoré prídu po nás. Pre dosiahnutie tohto hlavného cieľa ASCHÚS naši členovia vyvíjajú maximálne úsilie.

Ďalším našim cieľom je zabezpečiť aj pravidelné vzdelávanie našich členov a na základe dohody o spolupráci uzavretej so ŠOP SR aj vzdelávanie členov profesionálnej a dobrovoľnej stráže prírody, ktorí nie sú našimi členmi. Naši členovia vypracovali viacero rôznych metodických pokynov a usmernení k výkonu strážnej služby, z ktorých niektoré ŠOP SR vydala ako záväzné usmernenia a príručky.

Okrem vzdelávania sa Asociácia snaží obhajovať záujmy strážcov a zabezpečiť skvalitnenie podmienok výkonu náročného povolania strážcu chráneného územia.

**Práca strážcu je mimoriadne náročná** – na čas, odbornú a fyzickú zdatnosť a najmä na morálnu odolnosť strážcu. Strážca musí byť, často sám, v teréne a nesmie brať ohľad na to, či je leto, zima, či prší, sneží, alebo praží slnko. Hlavne však musí byť v službe v čase zvýšenej návštevnosti chránených území – cez soboty a nedele a v čase prázdnin. V službe sa stretáva s rôznymi ľuďmi, slušnými a zodpovednými k prírode, ale aj takými, ktorí sa dopúšťajú priestupkov, niekedy aj trestných činov na úseku ochrany prírody a krajiny. Sú časté prípady, kedy je strážca slovne napádaný pre výkon svojej práce. Ľudia, ktorí sa dopúšťajú priestupkov, ho často hrubo urážajú, vyhrážajú sa mu a mnohokrát ho nerešpektujú, pretože vedia, že ich konanie je vo väčšine prípadov beztrestné.

**Povolanie strážcu sa nevykonáva pre peniaze, ale z presvedčenia. Chápeme ho ako poslanie.** Preto, aj keď naša práca nie je dostatočne finančne ohodnotená, málokto z nás sa na to sťažuje. Aj napriek problémom strážcovia sú, pracujú a svojej práci všetci obetujú veľa svojho voľného času a vlastných finančných prostriedkov na úkor svojich rodín.



# ASOCIÁCIA STRÁŽCOV

## CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ SLOVENSKA

Vážený pán minister

V nadväznosti na vaše vyjadrenia, ktoré ste mali pri príležitosti Svetového dňa strážcov, obraciame sa na Vás so žiadosťou o pomoc pri zlepšení výkonu strážnej služby ochrany prírody a vyriešenia niektorých problémov, ktoré sú podľa nášho názoru závažnou a zásadnou prekážkou pri jej kvalitnom výkone.

Prvým problémom sú, aj napriek viacerým prísľubom vašich predchodcov, ešte stále nedostatočné kompetencie strážcov prírody. Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny síce určuje oprávnenia stráže prírody, ale tieto sú pri súčasnom vývoji nelegálnych konaní páchatel'ov priestupkov, iných správnych deliktov a trestných činov podľa nášho názoru nepostačujúce. Dodnes nám chýbajú základné smernice a pokyny, týkajúce sa výkonu strážnej služby.

Ďalším problémom, ktorý nás trápi, je nedostatočné materiálne vybavenie strážcov. Strážcom, či už profesionálnym, ale aj dobrovoľným, chýba základná pomôcka pre výkon služby, a to jednotná uniforma. Naši strážcovia sa okrem odznaku štátnej ochrany prírody, resp. stráže prírody, so štátnym znakom SR a služobného preukazu napriek snahe vedenia našich organizácií o zabezpečenie jednotnej uniformy temer neodlišujú oblečením a výstrojom od návštevníkov chránených území. Ak nejakú „rovnošatu“ používajú, tak si ju zabezpečujú na vlastné náklady.

Taktiež nám chýbajú prostriedky na osobnú ochranu strážcov a donucovacie prostriedky, ktoré nás zákon oprávňuje použiť. Len členovia profesionálnej stráže prírody dvoch správ veľkoplošne chránených území používajú pri výkone služby služobné zbrane a donucovacie prostriedky, aj to v obmedzenom počte. Členovia stráže prírody používajú pre osobnú ochranu pri výkone služby súkromné zbrane, ktoré si kúpili za vlastné prostriedky! Domnievame sa, že altruizmus v tejto podobe nie je na mieste. Možno to prirovnať k situácii, keď by si príslušník policajného zboru nosil do služby súkromnú zbraň.

Profesionálnym členom stráže prírody chýba pri výkone ich povolania aj vyhovujúca technika. Absentuje dostatočný počet kvalitných terénnych áut schopných prevádzky v náročnom teréne a ak sú, tak sú 10 a viacročné a vzhľadom na prevádzkové podmienky často nepojazdné. O motorových vozidlách, schopných jazdenia po snehu, môžu len snívať. A tak vodiči snežných skútrov a motorových švorkoliek môžu bezrestne porušovať všetky zákazy, ktoré pre vjazd do chránených území platia. Technika, ktorú členovia stráže prírody využívajú, je zastaralá, nevyhovuje dnešným potrebám a ešte navyše je jej málo.

Ďalší veľký problém je nedostatočný počet členov profesionálnej stráže prírody. V celej ŠOP SR je zamestnaných približne len 82 členov profesionálnej stráže prírody. Sú chránené územia, kde je zamestnaný len jeden člen profesionálnej stráže prírody a dokonca v CHKO Východné Karpaty nie je zamestnaný ani jeden. Je na zváženie vytvorenie „zásahového tímu“ tvoreného členmi profesionálnej stráže prírody (zamestnancami ŠOP SR), ktorý by v prípade potreby vedel pomôcť pri výkone služby a zasiahnuť v hociktorom veľkoplošne chránenom území na Slovensku.

V rámci organizačnej štruktúry ŠOP SR stále nie je zriadený odbor strážnej služby. Jeho zriadenie v súčasnej situácii je nevyhnutné. Už aj z toho dôvodu, že zákonom bola ŠOP SR poverená koordináciou činnosti stráže prírody. ŠOP SR síce vytvorila v rámci organizačnej



# ASOCIÁCIA STRÁŽCOV

## CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ SLOVENSKA

štruktúry jedno miesto koordinátora činnosti dobrovoľnej stráže prírody, to ale nie je od zriadenia v roku 2019 personálne obsadené.

O týchto nedostatkoch vo výkone strážnej služby napriek ústretovosti ŠOP SR, ktorá v posledných rokoch (od podpisu dohody o spolupráci) podporuje vzdelávanie strážcov, sa hovorí už dlho, žiaľ, doteraz sa nič neudialo. Pracovná skupina ASCHÚS, ktorá sa zaoberá riešením daného problému, vypracovala viacero legislatívnych návrhov na riešenia týchto nedostatkov a zaslala ich na MZP SR.

Uvedomujeme si, že riešenie problematiky strážnej služby (stráže prírody) je neoddeliteľne spojené so systémovým riešením organizačnej štruktúry, riadenia a začlenenia Štátnej ochrany prírody, o ktoré by ste sa vážou svojej osobnosti a funkcie mohli zasadiť.

Vážený pán minister

Obraciame sa Vás so žiadosťou o pomoc pri zlepšení postavenia, vybavenia a vyzbrojenia strážcov, ako aj pri skvalitnení systému riadenia strážnej služby ochrany prírody. Slovenská republika by sa tak zaradila medzi vyspelé krajiny Európskej únie a sveta, v ktorých si prácu strážcov ochrany prírody vážia a považujú ju za prínos nielen životnému prostrediu, ale spoločnosti a ľudstvu.

Zároveň Vás v prípade Vášho záujmu žiadame o určenie termínu osobného stretnutia, kde by sme chceli uvedené problémy, ktoré nás trápia, prerokovať obšírnejšie a kde by sme naše požiadavky a nami vypracované návrhy na zlepšenie práce stráže prírody mali možnosť prerokovať podrobnejšie.

Mgr. Dan Hart'anský  
prezident  
Asociácia strážcov  
chránených území Slovenska

ASOCIÁCIA STRÁŽCOV  
CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ SLOVENSKA  
občianske združenie  
Radlinského 1, 052 01 Spišská Nová Ves  
IČO: 319 612 40